

Nurmijärven kunta

MUISTIO: Siltarahoituksen myöntäminen Valkjärven kuituosuuskunnalle

1.10.2025

Toimeksiannon tausta ja toimeksiannon ehdoista

Kuntakonserniin kuulumaton Valkjärven kuituosuuskunta ("Kuituosuuskunta") on saamassa toimintaansa ELY-keskukselta tukea noin 150 000 €. Tuki myönnetään ELY:n toimesta EU:n maaseuturahoituksesta. EU:n maaseuturahoituksella tuetaan kyläverkkojen rakentamista. Kyläverkolla tarkoitetaan tilaajayhteysverkon rakentamista tarvittavine yhteysverkkoiineen kylään tai kyläryhmiin. Kyläverkkohankkeita rahoitetaan alueille, joille huippunopeita tietoliikenneyhteyksiä ei markkinaehtoisesti rakennu.

Kuituosuuskunta on pyytänyt kunnalta siltarahoitusta ELY-keskuksen tukea vastaavan määrään (noin 150 000 euroa).

Alustavan kuituosuuskunnan suunnitelman mukaisesti Kuituosuuskunta maksaisi kunnalle siltarahoituksen takaisin hankkeen päätteeksi.

BDO:n tehtävät toimeksiannossa

- BDO arvioi, voiko kunta myöntää lainaa kunnan toimialan näkökulmasta.
- Edelleen BDO arvioi, millä ehdoilla laina voidaan myöntää ja tuleeko lainan olla markkinaehtoinen vai voiko se sisältää tukea osuuskunnalle.

Tämän toimeksiannon tarkoituksena ei ole suorittaa tilintarkastusta, eikä BDO näin ollen ole tilintarkastanut kunnan toimittamaa aineistoa tai muuta toimeksiannossa käytettyä informaatiota. Pyydämme huomioimaan, että BDO toimii kunnan tilintarkastaja. Tämä toimeksianto on suoritettu erillään tilintarkastustoimeksiannosta ja myös eri henkilöiden toimesta.

Tämä muistio on tarkoitettu ainoastaan kunnan johdon käyttöön. Muistiota ei saa luovuttaa kolmannelle ilman BDO:n etukäteistä kirjallista suostumusta.

Helsingissä, 1.10.2025

Heikki Mustonen

Partner, lakipalvelut

Asian arviointia

- Siltarahoituksen myöntäminen Kuitusuuskunnalle antolainalla voidaan katsoa kuuluvan kunnan toimialaan. Antolainan myöntämisellä mahdollistetaan se, että Kuitusuuskunta voi edistää laajakaistaverkon rakentamista alueella, jolla ei ole markkinaehtoista toimintaa. Lainapäätöksessä tulee perustella lainan myöntäminen kunnan toimialan kannalta. Se, että päätös on kunnan toimialan mukainen puoltaa muun muassa se, että siltarahoitus osaltaan mahdollistaa sen, että kuituverkko kehittyy myös sillä kunnan alueella, jolla ei ole markkinaehtoista toimintaa kuituverkkojen investoinneissa.
- Kunnan takaus- ja antolainapolitiikan mukaisesti kunta voi harkinnanvaraisesti myöntää esimerkiksi yhdistyksille siltarahoitusta hankkeisiin, joihin on myönnetty Leader-rahointusta. Rahoitusta myönnetään vain sellaiselle hankkeelle, jota paikallinen Leader-ryhmä on puoltanut.
- Kuitusuuskunta ei saatujen tietojen mukaan saa hankkeeseen nimenomaisesti Leader-rahointusta. Kyseessä on ELY:n myöntämä rahoitus, joka perustuu maaseuturahoitukseen.
- Kunnan on päätöksenteossaan huomioitava, että mikäli Kuitusuuskunnalle myönnetään siltarahoitusta, poiketaan tällöin kunnanvaltuuston hyväksymistä takaus- ja antolainapolitiikan periaatteista. Tosiasiallisesti maaseuturahaston tarkoitus ja tausta ei poikenne olennaisesti Leader-rahointuksen tavoitteista.
- Kunnan tulee kuntalain 129 §:n mukaisesti perustella mahdollisessa siltarahoituspäätöksessään, että kunnan myöntämä laina ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla.
- Myönnettävä siltarahoitus on määrältään alhainen verrattuna kunnan talousarvioon. Edelleen kunnan riskiä pienentäne se, että kuitusuuskunta saa tuen ELY:ltä, jolla se voi maksaa lainan takaisin kunnalle.
- Kunnan tulee saada lainalle riittävä vakuus. Vakuus voi olla esimerkiksi yrityskiinnitys, jolla kunta saa vakuudeksi esimerkiksi laajakaistaverkoston. Kuitusuuskunnan yrityskiinnitustodistuksen mukaan kunnalla on jo entuudestaan hallussa yrityskiinnitys, joka kohdistuu osuuskuntaan. Ensisijaisesti on suositeltavaa selvittää, voidaanko tämä yrityskiinnitys ottaa vakuudeksi myös tähän lainaan.
- Yrityskiinnitys on todennäköisesti ainoa reaalin vakuus, jonka kunta voi kuitusuuskunnalta saada. Riittävän vastavakuuden kattaisi myös todennäköisesti osuuskunnan pankkitilin ja rahavarojen panttaaminen kunnalle.
- Kunta voi tietyin edellytyksin tukea kuituverkon rakentamista alueellaan. Tässä siltarahoituksen myöntämisessä kunta ei kuitenkaan myönnä tukea itse kuituverkon rakentamiseen. Kunta ainoastaan väliaikaisella rahoituksella mahdollistaa Kuitusuuskunnan hankkeen mukaiset työt ennen kuin Kuitusuuskunta vastaanottaa ELY:n myöntämän tuen.

- Traficomien mukaan, esimerkiksi kuntien tai muiden julkisyhteisöjen myöntämät markkinaehtoisia lainoja edullisemmat lainat ja takaukset muodostavat muuksi julkiseksi tueksi katsottavaa tukea, jolla voi olla vaikutuksia valtiontuen määrään. Markkinaehtoisuuden arvioimisessa Traficom hyödyntää Työ- ja elinkeinoministeriön De minimis-opasta.
- Kunta voi myöntää lainaa myös korottomana. Jos kunta myöntää Kuituosuuskunnalle lainaa markkinahintaa alhaisemmalla korolla (tai korottomana), markkinakoron ja Kuituosuuskunnan maksaman koron erotus muodostaa tuensaajalle korkotuen.
- Jos kyse on lyhytaikaisesta lainasta, de minimis -tuen määrä voidaan määrittää myös yksinkertaistetusti ilman nykyarvolaskelmaa lainan enimmäiskeston ja -määrän avulla (asetuksen 4 artiklan 3 b -kohta). Tuen määrän katsotaan olevan de minimis -tuen enimmäismäärä eli 300 000 euroa, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: 1) laina on suojattu vakuudella, joka kattaa vähintään 50 % lainasta, ja 2) lainan määrä on joko 1 500 000 euroa viiden vuoden aikana tai 750 000 euroa kymmenen vuoden aikana.
- Viranomaisen on ennen tuen myöntämistä selvitettävä, onko yritys saanut muuta de minimis -tukea kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana.
- Selvitys on pyydettävä tuenhakijalta kirjallisessa tai sähköisessä muodossa. Tuen kokonaismäärää tarkasteltaessa huomioidaan kaikki yrityksen eri tukiviranomaisilta saama de minimis-tuki. Selvityspyyntö tulee laatia siten, että selvityksestä ilmenevät kaikkien tuenhakijan kanssa samaan ”yhdessä yrityksen” käsitteeseen kuuluvien toimijoiden saamat de minimis -tuet.
- Lainaa tai takausta myönnettäessä tukea myöntävän viranomaisen on aina varmistettava, onko tuensaaja vaikeuksissa oleva yritys de minimis -asetuksen tarkoittamassa merkityksessä. Käytännössä tukea myöntävän viranomaisen on varmistettava, onko yritys asetettu yrityssaneeraus- tai konkurssimenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi tai täyttääkö yritys lainsäädännön edellytykset konkurssimenettelyyn asettamiselle velkojien pyynnöstä.

Johtopäätökset

Nähdäkseni siltarahoituksen myöntäminen ei ole kunnan toimialan vastaista. Kunnan tulee päätöksenteossaan huomioida, että antolainen myöntäminen tässä tapauksessa ei ole kunnan takaus- ja antolainapolitiikan periaatteiden mukainen, vaikkakin tarkoitus vastannee varsin hyvin Leader-rahoitusta.

Tulkintani mukaan laina voidaan myöntää myös korottomana, mikäli tuen suuruus perusteellaan de minimis-sääntelyn mukaisesti ja päätöksenteossa huomioidaan tätä koskevat muotomääräykset.

Lainalle tulee olla riittävä vakuus.

Liite

1. Olennaiset ohjeet ja lainsäädäntö

ELY-keskuksen ohjeistus aiheesta

EU:n maaseuturahoituksella tuetaan kyläverkkojen rakentamista. Kyläverkolla tarkoitetaan tilaajayhteysverkon rakentamista tarvittavine yhteysverkkoineen kylään tai kyläryhmiin. Kyläverkkohankkeita rahoitetaan alueille, joille huippunopeita tietoliikenneyhteyksiä ei markkinaehtoisesti rakennu.

Tukea voivat saada yksityis- ja julkisoikeudelliset yhteisöt, esimerkiksi kyläyhdistykset tai muut yhdistykset, kunnat, osuuskunnat ja paikallisoperaattorit.

Toteutusalueetta koskevat ehdot

- Kyläverkkohankkeita rahoitetaan maaseutualueilla, joilla huippunopeita tietoliikenneyhteyksiä ei markkinaehtoisesti rakennu.
- Alueella ei ole samaan luokkaan kuuluvaa infrastruktuuria (joko peruslaajakaistaverkkoa tai NGA-verkkoa).
- Alueella ei todennäköisesti kehitetä tällaista infrastruktuuria kaupallisin ehdoin kolmen vuoden kuluessa suunnitellun hankkeen julkaisemisajankohdasta.
- Toimenpiteen mukainen tuki koskee pieninfrastruktuureja maaseutualueilla. Pienimuotoiset infrastruktuurihankkeet eivät yleensä kohdistu LAU 2-tason aluetta (NUTS 5) suuremmalle alueelle. Tämä taso vastaa yleensä kunnan käsitettä.

Julkinen kuuleminen

Tuen ehtona on, että hankkeesta järjestetään julkinen kuuleminen. Julkisella kuulemisella varmistetaan, ettei tuki vääristä kilpailua, alueella ei ole samaan luokkaan kuuluvaa infrastruktuuria eikä verkkoa olla rakentamassa alueelle, johon se rakentuisi markkinaehtoisesti kolmen vuoden sisällä.

ELY-keskus tekee ilmoituksen julkisesta kuulemisesta. Julkaise ELY-keskuksen tekemä ilmoitus julkisesta kuulemisesta omilla verkkosivuillasi. Pidä julkinen kuuleminen näkyvillä kuukauden ajan. Lisäksi ELY-keskus julkaisee kuulemisen ELY-keskuksen verkkosivuilla Kuulutukset-osiossa. ELY-keskusten kuulutukset on linkitetty valtakunnalliselle laajakaistainfo.fi-sivustolle.

Julkisen kuulemisen aikana Traficom tekee hankealueesta markkina-analyysin vuosittain keräämiensä liittymätietojen perusteella.

Traficomin ohjeistusta koskien laajakaistatukilakia

Hankkeet voivat saada myös muuta julkista tukea kuin valtion ja kunnan laajakaistatukilain määrittelemää rahallista tukea. Julkista tukea voi hankkeessa olla yhteensä enintään tukikelpoisten kustannusten verran (100 % tuki-intensiteetti). Valtion ja kunnan maksuosuus on yhteensä lähtökohtaisesti 66 % hankkeen tukikelpoisista kustannuksista. Muuta julkista tukea hankkeelle voi näin ollen tuki-intensiteetin ylittymättä kohdistua 34 % tukikelpoisista kustannuksista. Mikäli julkista tukea yhteensä on kuitenkin enemmän kuin tukikelpoisten kustannusten määrä, pienenee Traficomin myöntämän julkisen tuen määrä ylityksen verran.

Esimerkiksi kuntien tai muiden julkisyhteisöjen myöntämät markkinaehtoisia lainoja edullisemmat lainat ja takaukset muodostavat muuksi julkiseksi tueksi katsottavaa tukea, jolla voi olla vaikutuksia valtiontuen määrään. Markkinaehtoisuuden arvioimisessa Traficom hyödyntää Työ- ja elinkeinoministeriön. Kunnan myöntämä takaus ei saa olla suurempi kuin 80 % kunnan takaaman lainan suuruudesta.

Samalle hankkeelle ei voi hakea tukea kahdelta eri tukiviranomaiselta, eli hanke ei voi saada tukea sekä Traficomilta että esimerkiksi ELY-keskukselta. Tukikelvottomat kustannukset jäävät aina tuenhakijan itsensä maksettaviksi.

De minimis - ohjeistus

De minimis -tuen myöntäminen edellyttää tukiviranomaiselta ennen tukipäätöksen tekemistä

Viranomaisen on ennen tuen myöntämistä selvitettävä, onko yritys saanut muuta de minimis -tukea kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana. Selvitys on pyydettävä tuenhakijalta kirjallisessa tai sähköisessä muodossa. Tuen kokonaismäärää tarkasteltaessa huomioidaan kaikki yrityksen eri tukiviranomaisilta saama de minimis -tuki.

Selvityspyyntö tulee laatia siten, että selvityksestä ilmenevät kaikkien tuenhakijan kanssa samaan ”yhden yrityksen” käsitteeseen kuuluvien toimijoiden saamat de minimis -tuet.

Tukipäätöksessä tai muussa tukea koskevassa asiakirjassa (esim. vuokrasopimus) yritykselle on ilmoitettava kirjallisesti

- a. että kyse on de minimis -tuesta
- b. myönnettävän tuen määrä bruttoavustusekvivalenttina ilmaistuna (tuen määrä on laskettu edellä esitettyjen laskentaperiaatteiden mukaan)
- c. sekä tehtävä viittaus suoraan de minimis -asetukseen ja mainittava asetuksen nimi ja tiedot missä Euroopan unionin virallisessa lehdessä asetus on julkaistu.

Muotoilu voi olla esim. seuraava:

Tuki, joka on määrältään X euroa, myönnetään vähämerkityksisenä eli ns. de minimis -tukena. Tuen myöntämisessä noudatetaan komission asetusta (EU) N:o 2023/2831, annettu 13 päivänä joulukuuta 2023, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen.”

Tukipäätöksen jälkeen de minimis -tukea myöntäneen viranomaisen on koottava yhteen, tallennettava ja säilytettävä kaikki de minimis -asetuksen soveltamista koskevat tiedot ja asiakirjat kymmenen vuoden ajan tuen myöntämispäivästä. Säilytettävien asiakirjojen tulee sisältää kaikki tiedot sen osoittamiseksi, että de minimis -asetuksen vaatimuksia on noudatettu.